

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členiek senátu JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci žalobcu : **N. a Ú. V.**, T., proti žalovanému: **Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny**, Špitálska č. 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. AA/2008/28492/9943/OISS z 30. júna 2008, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/63/2008-40 z 3. februára 2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/63/2008-40 z 3. februára 2009 **p o t v r d z u j e**.

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom krajský súd zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku /ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“/ rozhodnutie žalovaného č. AA/2008/28492/9943/OISS z 30.6.2008 - ktorým bola žalobcovi uložená povinnosť zaplatiť odvod v sume 170.100,- Sk za nesplnenie povinného podielu zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím **za rok 2007** podľa § 9 ods. 1, písm. a/ zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov (ďalej len

„zákon o službách zamestnanosti“) - vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie a žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že správne orgány pri rozhodovaní vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia veci. Krajský súd sa stotožnil s názorom žalovaného, že zákon o službách zamestnanosti nepozná výnimku z povinnosti ustanovenej v § 63, avšak v ust. § 3 vymedzil, koho pre účely tohto zákona možno považovať za zamestnávateľa, v § 4 vymedzil koho možno považovať za zamestnanca. Pojem zamestnávateľ a zamestnanec pre účely zákona o službách zamestnanosti nie je totožný so všeobecným výkladom uvedených pojmov. Podľa citovaného zákona za zamestnávateľa možno považovať právnickú osobu so sídlom na území Slovenskej republiky, ktorá zamestnáva fyzickú osobu v pracovnom alebo obdobnom pracovnom vzťahu a podobne zamestnancom je fyzická osoba v pracovnom pomere alebo obdobnom pracovnom vzťahu alebo doktorand (§ 3, § 4 ods. 1). Uviedol, že Ústava Slovenskej republiky vo viacerých článkoch rozoznáva štátnozamestnanecký pomer, pracovný pomer a obdobný pracovný pomer (napr. čl. 145a). Zo zákona č. 73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák.č. 73/1998 Z.z.“) vyplýva, že policajtom je fyzická osoba v služobnom pomere, ktorá vykonáva štátnu službu, pričom štátnou službou je plnenie úloh Policajného zboru policajtom v služobnom úrade a právne vzťahy s tým súvisiace. Zák. č. 73/1998 Z. z. stanovuje osobitné podmienky prijatia za policajta v § 14, okrem iného aj zdravotnú, telesnú a duševnú spôsobilosť na výkon služby, ktoré sú v súlade s ust. čl. 35 Ústavy. Podľa názoru krajského súdu, zákon o službách zamestnanosti v znení platnom do 30.apríla 2008 priamo v § 4 ods. 2 upravil, že policajta nemožno považovať za zamestnanca pre účely tohto zákona, pretože z povahy ním vykonávanej činnosti vyplýva, že nemôže byť obsadzovaná prostredníctvom sprostredkovania zamestnania podľa tohto zákona. Žalobca teda nie je zamestnávateľom podľa § 3 zákona o službách zamestnanosti, pretože policajti nie sú jeho zamestnanci v pracovnom alebo obdobnom pracovnom vzťahu a nemá povinnosti vo vzťahu k počtu policajtov zamestnávať príslušný počet občanov so zdravotným postihnutím podľa § 63 ods. 1 písm. d) zákona o službách zamestnanosti a ani riešiť vec náhradným plnením podľa § 64. Krajský súd tiež záverom uviedol, že **zák.č. 139/2008 Z.z.**, ktorým bol zákon č. 5/2004 Z.z. novelizovaný, v prechodných ustanoveniach k úpravám účinným k 1.5.2008

(§ 72d) *upravil plnenie povinností zamestnávateľa pri zamestnávaní občanov so zdravotným postihnutím až za kalendárny rok 2008*. Zároveň poukázal na skutočnosť, že novela zákona o službách zamestnanosti zákonom č. 139/2008 Z.z. *sa na kalendárny rok 2007 nevzťahuje*, pretože by išlo o neprípustnú retroaktivitu.

Proti rozsudku krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný. Odôvodnil ho tým, že krajský súd ako aj žalobca vychádzali pri vymedzení pojmov zamestnanec a zamestnávateľ z nesprávnych hľadísk. Poukázal na ust. § 4 ods. 1 zákona o službách zamestnanosti, podľa ktorého zamestnanec je na účely tohto zákona fyzická osoba v pracovnom pomere v zmysle Zákonníka práce alebo v obdobnom pracovnom vzťahu napríklad podľa § 226 ods. 2 Obchodného zákonníka, v zmysle zák. č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe, alebo doktorand v dennej forme doktorandského štúdia v zmysle ust. § 54 zák. č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách. Zákon o službách zamestnanosti tak definuje, kto je zamestnancom na účely tohto zákona. Uviedol, že podľa ust. § 4 ods. 2 zákona o službách zamestnanosti sa za zamestnanca nepovažuje občan, ktorý vykonáva činnosti pre právnickú osobu, ktorá plní voči občanovi povinnosti zamestnávateľa, ak z povahy vykonávanej činnosti, napr. podľa zák. č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností vyplýva, že nemôže byť obsadzovaná prostredníctvom sprostredkovania zamestnania podľa tohto zákona. Zdôraznil, že v súlade so zák. č. 73/1998 Z.z. vykonáva príslušník Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej iba „policajt“) štátnu službu v služobnom pomere. Výkon tejto služby sa uskutočňuje v služobnom úrade, ktorý zákon o štátnej službe príslušníkov v prípade policajtov definuje ako základný článok organizácie Zboru väzenskej a justičnej stráže SR. Policajtom sa na účely zákona o štátnej službe príslušníkov rozumie fyzická osoba, ktorá je v služobnom pomere podľa zákona o štátnej službe príslušníkov a vykonáva štátnu službu v služobnom úrade. Štátnou službou sa rozumie plnenie úloh policajtom v služobnom úrade a právne vzťahy s tým súvisiace, štátna služba sa vykonáva v služobnom pomere, ktorý sa zakladá k štátu. V súlade so zákonom č. 312/2001 Z.z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej v texte len „zák.č. 312/2001 Z.z.“) vykonáva štátny zamestnanec štátnu službu v štátnozamestnaneckom pomere. Výkon tejto služby sa uskutočňuje v služobnom úrade, pričom štátnym zamestnancom sa rozumie fyzická osoba, ktorá vykonáva v štátnozamestnaneckom pomere štátnu službu v služobnom úrade. Štátnou službou je plnenie úloh štátnej správy alebo vykonávanie štátnych záležitostí v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi, ktoré štátny zamestnanec vykonáva v služobnom úrade. Právne vzťahy

štátnych zamestnancov pri vykonávaní štátnej služby sú verejnoprávne vzťahy štátnych zamestnancov k štátu. Žalovaný, s poukazom na citované zákonné ustanovenia uviedol, že je zrejmé, že podľa § 4 ods. 2 zákona o službách zamestnanosti je uvádzaným zamestnancom občan, ktorý je napríklad duchovným resp. učiteľom náboženstva. Právnickou osobou, pre ktorú sa vykonáva činnosť, ktorá nemôže byť obsadzovaná prostredníctvom sprostredkovania zamestnania podľa tohto zákona, sa rozumie napr. cirkev resp. náboženská spoločnosť, touto činnosťou sa rozumie napríklad duchovenská činnosť, činnosť učiteľov náboženstva. Zákon o službách zamestnanosti v ust. § 4 ods. 1 určuje, kto je zamestnancom na účely tohto zákona príkladmo. Žalovaný poukázal na ustanovenia zákona č. 312/2001 Z. z., ktorý je príkladmo uvedený v súvislosti s určením, koho považuje zákonodarca za zamestnanca v obdobnom pracovnom vzťahu, pričom podľa jeho názoru sa jedná o zrejmú paralelu so základnými ustanoveniami zák. č. 73/1998 Z. z. K námietke žalobcu, že príslušníka zboru nie je možné považovať za zamestnanca na účely zákona o službách zamestnanosti, nakoľko z povahy ním vykonávanej činnosti vyplýva, že nemôže byť obsadzovaná prostredníctvom sprostredkovania zamestnania, žalovaný poukázal na skutočnosť, že hoci sa takéto miesta neobsadzujú formou sprostredkovania zamestnania zo strany úradov práce, zákon o službách zamestnanosti to nevylučuje. V prípade, že došlo k sprostredkovaniu miesta príslušníka prostredníctvom úradu práce, neznamená to pre zamestnávateľa povinnosť takéhoto uchádzača o zamestnanie prijať. Tak ako občan, ktorý nie je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie a podá si žiadosť o miesto príslušníka, musí splniť všetky podmienky § 14 ods.1 zák. 73/1998 Z.z. Žalovaný poukázal, že zákon o službách zamestnanosti nepozná výnimku z tvrdosti zákona, ani vo svojich ustanoveniach nevymedzuje možnosť akéhokoľvek zamestnávateľa z tejto povinnosti ospravedlniť. Záverom uviedol, že pri posudzovaní veci nepochybil. Vychádzal z ustanovení platného a účinného zákona o službách zamestnanosti, preto odvolaciemu súdu navrhol, aby napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a rozhodnutie žalovaného v celom rozsahu ako opodstatnené potvrdil.

Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že trvá na svojom pôvodnom žalobnom návrhu a plne sa stotožňuje s napadnutým rozsudkom krajského súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok v medziach a v rozsahu odvolania žalovaného (§ 212 ods. 1 OSP), odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 3 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu nemožno priznať úspech.

Úlohou súdu bolo postupom podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti Občianskeho S. poriadku preskúmať zákonnosť rozhodnutia žalovaného, ktorým bola žalobcovi uložená povinnosť zaplatiť odvod v sume 170.100, - Sk za nesplnenie povinného podielu zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím *za rok 2007* podľa § 9 ods. 1, písm. a/, zákona o službách zamestnanosti

Podľa § 247 ods. 1 O.s.p. podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 3 ods. 1 zákona o službách zamestnanosti zamestnávateľ na účely tohto zákona je právnická osoba, ktorá má sídlo alebo sídlo svojej organizačnej jednotky na území Slovenskej republiky, alebo fyzická osoba, ktorá má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt a ktorá zamestnáva fyzickú osobu v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu.

Podľa § 4 ods. 1 tohto zákona zamestnanec na účely tohto zákona je fyzická osoba v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu alebo doktorand v dennej forme doktorandského štúdia.

Podľa ods. 2 citovaného zákonného ustanovenia za zamestnanca na účely tohto zákona sa nepovažuje občan, ktorý vykonáva činnosti pre právnickú osobu, ktorá plní voči občanovi povinnosti zamestnávateľa, ak z povahy vykonávanej činnosti vyplýva, že nemôže byť obsadzovaná prostredníctvom sprostredkovania zamestnania podľa tohto zákona.

Podľa § 63 ods. 1 písm. d) tohto zákona zamestnávateľ je povinný zamestnávať občanov so zdravotným postihnutím podľa § 9 ods. 1 písm. a); ak zamestnáva najmenej 20 zamestnancov a ak úrad v evidencii uchádzačov o zamestnanie vedie občanov so zdravotným postihnutím podľa § 9 ods. 1 písm. a) v počte, ktorý predstavuje 3,2% z celkového počtu jeho zamestnancov.

Podľa § 14 ods. 1 písm. a/ až d/ zák.č. 73/1998 Z.z. (za policajtov sú v zmysle § 1 ods. 2 tohto zákona považovaní, okrem iných, aj príslušníci ZVJS) môže byť štátny občan Slovenskej republiky starší ako 18 rokov, ktorý o prijatie písomne požiada, a je bezúhonný, je spoľahlivý, spĺňa stupeň vzdelania určený na výkon funkcie, do ktorej má byť ustanovený alebo vymenovaný, je zdravotne, telesne a duševne spôsobilý na výkon služby.

Podľa § 14 ods. 4 zák.č. 73/1998 Z.z. zdravotná spôsobilosť v prijímacom konaní sa preukazuje lekárskeho posudkom na základe vyšetrenia občana lekárom so špecializáciou v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo v pôsobnosti ministerstva. Zdravotnú spôsobilosť posudzuje služobný posudkový lekár podľa § 222.

Z uvedených ustanovení zákona o službách zamestnanosti vyplýva, že zamestnávateľ, ktorý zamestnáva viac ako 20 zamestnancov má určité povinnosti v súvislosti so zamestnaním zdravotne postihnutých občanov, pričom v § 3 a § 4 definuje pojem „zamestnávateľ“ a „zamestnanec“ pre potreby tohto zákona. Túto otázku žalovaný vo svojom rozhodnutí posúdil nesprávne, keď považoval všetky fyzické osoby v služobnom aj pracovnom pomere u žalovaného automaticky za „zamestnancov“ podľa § 4 ods. 2, pričom je zrejmé, že služba v policajnom zbore nepatrí medzi činnosti, ktoré môžu byť obsadzované prostredníctvom sprostredkovania zamestnania podľa tohto zákona, nakoľko policajtom, podľa zák.č. 73/1998 Z.z., môže byť štátny občan Slovenskej republiky starší ako 18 rokov, ktorý o prijatie písomne požiada, a okrem iných predpokladov je zdravotne, telesne a duševne spôsobilý na výkon služby.

Odvolaací súd sa stotožnil s právnym názorom krajského súdu vysloveným v napadnutom rozsudku, že policajta nemožno považovať za zamestnanca pre účely zákona o službách zamestnanosti, pretože z povahy ním vykonávanej činnosti vyplýva, že nemôže byť obsadzovaná prostredníctvom sprostredkovania zamestnania podľa tohto zákona a tiež, že žalobca vo vzťahu k policajtom nie je zamestnávateľom podľa § 3 zákona o službách zamestnanosti, pretože policajti nie sú jeho zamestnanci v pracovnom alebo v obdobnom pracovnom vzťahu, ale sú zamestnanci štátu a žalovaný len plní úlohy zamestnávateľa, a preto nemá povinnosť vo vzťahu k počtu policajtov zamestnávať príslušný počet občanov so zdravotným postihnutím podľa § 63 ods. 1 písm. d/ zákona o službách zamestnanosti a ani riešiť vec náhradným plnením podľa § 64. Túto povinnosť má žalobca len ako

zamestnávateľ tzv. občianskych zamestnancov, o počte ktorých podal samostatný ročný výkaz.

Z preskúmaného rozhodnutia žalovaného vyplýva, že žalobcovi ním bola uložená **povinnosť zaplatiť odvod za rok 2007**, preto zák.č. 139/2008 Z.z. - ktorým bol novelizovaný zákon o službách zamestnanosti s účinnosťou od 1.5.2008 - tak, ako správne konštatoval aj krajský súd, nebolo možné na danú vec aplikovať.

Odvolačí súd po oboznámení sa s predloženým kompletným spisovým materiálom krajského súdu, vrátane administratívneho spisu žalovaného zistil, že dôvody uvádzané žalovaným nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku. Krajský súd sa posudzovanou vecou dôsledne zaoberal a vyvodil správne skutkové aj právne závery, s ktorými sa odvolací súd v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. v celom rozsahu stotožnil.

Za tohto stavu vo veci odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods.1 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods.1 O.s.p. tak, že úspešnému žalobcovi ich náhradu z dôvodu neuplatnenia nepriznal.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. novembra 2009

JUDr. Ida H a n z e l o v á , v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Anna Koláriková